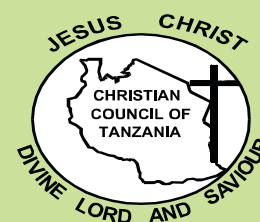

Katibu Mkuu
Jumuiya ya Kikristo Tanzania
S.L.P. 1454
Dodoma, Tanzania

JUMUIYA YA KIKRISTO TANZANIA

**Mwongozo wa Mekanisa Katika Kupambana na
Unyanyapaa na Ubaguzi Dhidi ya Watu Wenye Virusi
vya UKIMWI na UKIMWI**

**Imetolewa na Programuu ya Afya na Kudhibiti UKIMWI
Jumuiya ya Kikristo Tanzania (CCT)**
S.L.P. 1454
Dodoma, Tanzania

Septemba 2008

zinazogandamiza na kuwafanya mabilioni ya watu kuwa maskini, kuwanyima haki zao walizopewa na Mungu, na kwasababu ya tatizo la UKIMWI kuwafanya waathirike zaidi kwa kukosa haki ya kupata tiba na huduma stahiki.

Azimio la 6: *Ubaguzi wa kijinsia na VVU na UKIMWI*

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba Bwana Mungu wetu alimuumba mtu kwa mfano wake. Kwa mfano wake aliwaumba mwanamke na mwanamume, akawabariki wote wawili na kuwapa mamlaka ya kutawala dunia; na amewafanya mmoja katika Kristo (Mwa. 1: 27-29; Gal.3: 28-29). Kwa ajili hiyo tutapinga ubaguzi wa kijinsia unaowaelekeza vijana wa kike na kiume kwenye tabia hatari za ugandamizaji na ukatili ambao huwanyima wasichana na wanawake haki ya kuongoza, kufanya maamuzi, na kumiliki mali na kuwafanya wafanyiwe vitendo vya ukatili, kusingiziwa uchawi, wajane kunyang’anywa mali, kuwafanya waiuze miili yao na kuzidisha maambukizi ya VVU na UKIMWI, na kukosa matunzo na tiba.

Azimio la 7: *Watoto na VVU na UKIMWI*

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba Bwana Mungu wetu anawakaribisha watoto waende kwake. Amewapa ufalme wake na yeye ni baba wa yatima (Mark 9:33-37; 10:13-16; Zab. 68:5 & Zab. 146:9). Kwa ajili hiyo tutajitahidi kuwawezesha na kuwalinda watoto wote; na kupinga mifumo yote, mila, sera, kanuni, na sheria za kitaifa na kimataifa zinazowaacha watoto wanajisiwe, wanyonywe, wanyanyapaliwe, na kubaguliwa kwasababu ya kuishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI; kunyang’anywa mali zao; na kuwaletea umaskini unaowafanya waathirike zaidi na kukosa matunzo.

Kuwanyanyapaa washarika na kuwanyima kutumia vipawa vyao, ni kulidumaza kanisa, au kuudumaza mwili wa Kristo.

Azimio la 8: *Kanisa na Watu wanaoishi na VVU na UKIMWI*

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba sisi sote tu wamoja katika Kristo Yesu; na kama kiungo kimoja kikiteseka, sisi sote huteseka pamoja nacho; Bwana Mungu wetu alikuwa karibu sana na wenye shida na wanyonge, aliwaponya waliokuwa wagonjwa (1Kor. 14:26; Math. 25:31-46). Kwasababu hiyo tutakuwa jamii yenye huruma na uponyaji, mahali salama kwa watu wote walio na VVU na UKIMWI kuishi kwa uhuru na kuendelea kuzalisha.

Azimio la 9: *Jinsi ya mwanadamu na VVU na UKIMWI*

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba Bwana Mungu wetu aliumba jinsi ya mwanadamu akaona kuwa ni njema (Mwa. 2:18-25). Kwa sababu hiyo tutapima Virusi vya UKIMWI, tutakataa unyanyasaji wa kijinsia, tutasisitiza kutojamiiana kabla ya ndoa, kuwa waaminifu kwenye ndoa, na kutumia kinga kuzuia maambukizi ya VVU na UKIMWI kwa wengine—maana maisha ni zawadi iliyotukuka hivyo ni lazima kuyalinda kwa bidii na maarifa yote.

Azimo la 10: *Haki za Binadamu na VVU na UKIMWI*

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba Bwana Mungu wetu anaona, anasikia, anafahamu mateso ya watu wake na ameshuka kuwaokoa (Kut. 3:1-12; Luka 4:16-22). Kwa ajili hiyo tutatangaza sikukuu ya Bwana, tutatangaza uhuru katika nchi yote na kwa watu wote wakaao ndani yake (Walawi 25:10)—maana haki isipopatikana kwa watu wote walioko duniani ikatiririka kama maji na kama vijito vya maji, UKIMWI hautaweza kuisha.

Dibaji

Jumuiya ya Kikristo Tanzania (CCT) imekuwa mstari wa mbele katika kupambana na unyanyapaa na ubaguzi kwa watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI (VVU) na wenye UKIMWI. Katika harakati hizo mafunzo mbalimbali yamefanywa kwa viongozi wa dini katika ngazi mbalimbali kote nchini. Katika mwendelezo wa juhudi hizo kumekuwa na mwito kutoka kwa wanachama kwamba uandaliwe mwongozo wa pamoja utakaotoa msimamo na mwelekeo wa kanisa katika kupambana na unyanyapaa na ubaguzi. Ili kufanikisha azma hiyo Program ya Afya na Kudhibiti UKIMWI kwa kushirikiana na wanatheologia walioboea katika masuala ya UKIMWI ilitengeneza rasimu ya mwongozo huu iliyowasilishwa kwa wajumbe wa halmashauri kuu mwezi June 2008. Wajumbe walitoa maoni na nyongeza ambazo zimezingatiwa na kufanya mwongozo huu kuboreshwa zaidi.

Mwongozo huu umetolewa kama moja ya machapisho ya CCT ambayo yanaweza kutumika na makanisa wanachama wa CCT na wadau wengine katika kufundisha na kuhamasisha jamii kwa njia ya mabango na vipeperushi kwa lengo la kupiga vita unyanyapaa na ubaguzi kwa watu wanaoishi na VVU na UKIMWI. Katika uchambuzi wa Bibilia zipo sura na mistari mingi ambayo ingeweza kutumika. Kwa hiyo ikiwa kiongozi wa dini atatumia mwongozo huu hafungwi kutumia mistari iliyopo katika mwongozo huu tu, bali mistari hii itakuwa msaada na chanzo cha uchambuzi.

Jumuiya ya Kikristo Tanzania inapenda kutoa shukrani za pekee kwa Kitivo cha Theologia a Masomo ya Dini-Chuo Kikuu cha Mtakatifu John (St. John University) kwa ushirikiano walioutoa katika kufanikisha andiko hili. Pia shukrani za pekee ziwaendee United States Agency for International Development ambao kwa kupitia mradi wa USAID | Health Policy Initiative, Task Order 1 uliotekelezwa na shirika la Futures Group International walifadhili utayarishaji wa mwongozo huu. Tunawashukuru pia wajumbe wote wa halmashauri kuu ambao waliweza kutoa maoni yao ambayo kwa kiasi kikubwa yamesaidia sana kuboresha mwongozo huu. Mwisho tunawashukuru wafanyakazi wote wa CCT walioshiriki kwa namna moja au nyingine katika kuwzesha mwongozo huu kukamilika.

Sam tait

Rev. Dr Leonard Mtaita
Katibu Mkuu
Jumuiya ya Kikristo Tanzania

Utangulizi

Virusi vya UKIMWI na UKIMWI ni janga la kitaifa linalotishia maendeleo, mshikamano wa kijamii, msimamo wa kisiasa, usalama wa chakula, na wastani wa miaka ya kuishi. Tatizo hili limekuwa mzigo mkubwa katika mfumo mzima wa uchumi katika nchi mbalimbali. Kutokana na hali hiyo ya kutisha, nchi nyingi zinahitaji msaada wa haraka. Ukweli ni kwamba VVU na UKIMWI si kwamba ni ugonjwa unaoumiza tu—maana yapo magonjwa mengi ambayo yanatisha na husababisha vifo—bali ni kwamba tatizo hili linafanywa kuwa kubwa zaidi kutokana na kushamiri kwa unyanyapaa kwa watu wanoishi na VVU na UKIMWI; na uwezekano wa kukataliwa, kubaguliwa, kutoelewana, na kukosekana kwa kuaminiwa miongoni mwa jamii.

Unyanyapaa, Mateso, na Utukufu wa Mungu

Katika Biblia takatifu kuna mifano ya watu wengi walionyanyapaliwa kutokana na hali walizokuwa nazo. Ayubu alikuwa mtu tajiri na aliye fanikiwa sana katika maisha yake. Biblia (Ayu. 1:1) inamwelezea kuwa alikuwa mtu mkamilifu na mwelekevu, aliyemcha Mungu na kuepuka uovu. Hata Mungu mwenyewe alimwuliza shetani, “Je, umemwalia huyo mtumishi wangu Ayubu? Kwa kuwa hapana mmoja aliye kama yeye duniani, mtu mkamilifu na mwelekevu, mwenye kumcha Mungu na kuepukana na uovu”

(Ayu. 1:9). Lakini ikatokea kipindi ambacho Ayubu alipata majaribu: mali zake zote ziliisha; watoto wake wote walikufa; na yeye mwenyewe aliugua sana, alipata majipu mwili mzima. Akawa akiketi kwenye majivu na kujikuna na kigae. Biblia inaeleza kuwa katika mambo yote Ayubu hakutenda dhambi. Lakini marafiki zake watatu walipopata habari za mambo mabaya yaliyompata Ayubu, walienda kumfariji huku wakiwa na mtazamo kwamba lazima Ayubu ametenda dhambi, yeye na watoto wake. Mungu alikuwa amependezwa sana na Ayubu, na hata baada ya mateso yale, Mungu alimbariki Ayubu kuliko hapo mwanzo.

Mtazamo wa watu katika kipindi cha Ayubu ni mfano halisi wa jinsi watu wanaopata VVU na UKIMWI wanavyotazamwa. Kanisa lina wajibu wa kuwakumbuka watu wengi wanaoishi na VVU na UKIMWI ambao wako katika maumivu ya kunyanyapaliwa na kubaguliwa kwa mtazamo wa tofauti, kuwahurumia na kuwahudumia.

Unyanyapaa na Ubaguzi: Changamoto kwa Mkanisa

Tangu tatizo la VVU na UKIMWI lilipotokea, kanisa limekuwa likijihusisha na programu za VVU na UKIMWI; katika huduma za utunzaji wa wagonjwa; utoaji wa elimu kuhusu VVU na UKIMWI; na utoaji wa ushauri nasaha. Pamoja na jitihada hizo nzuri za makanisa, bado katika baadhi ya maeneo nchini Tanzania hali imeendelea kuwa mbaya. Kwa misingi hiyo, mwongozo huu haulengi katika kubadilisha mfumo mzima wa huduma za makanisa, bali kuongeza nguvu katika huduma hii kwa kuzingatia umoja wa madhehebu. Kanisa ni taasisi yenye ushawishi mkubwa, na yenye nguvu katika kuleta mabadiliko ya haraka. Lengo kuu ni kutaka kuona huduma za kanisa katika programu za VVU na UKIMWI zilizo na tija, ziletazo mabadiliko, na zilizo endelevu zinaimarika; pia kuimarisha uratibu na kutandaa kwa huduma ndani ya makanisa.

Pamoja na hayo, changamoto katika makanisa inaangaliwa kwa kina kirefu zaidi, ambapo kulingana na muelekeo wa tatizo hili kuna maeneo yaliyobainika kuwa yana mapungufu mengi kiutendaji. Miongoni mwa makanisa tatizo hili limeibua maswali na kugusa maeneo nyeti, hasa katika theologia, maadili, liturgia zetu, na huduma nzima za makanisa kwa ujumla—yaani utume wa kanisa. Kwa kuzingatia ukweli huo, kanisa limejikuta kwamba ni lazima likiri na kukubali kuwa—aidha kwa kujua au kwa kutojua, kwa

Maazimio ya Utekelezaji

Bwana Mungu, muumba wa mbingu na nchi, na vitu vyote vilivyomo duniani, aliumba vitu vyote kuwa vyema. Katika kipindi hiki cha VVU na UKIMWI, anayatazama mateso ya watu wake ambao wanaishi na VVU na UKIMWI na walioathirika. Amesikia kilio chao dhidi ya janga hili. Anafahamu mateso yao na ameshuka ili kuwakomboa na janga hili la UKIMWI. Kwa ajili hiyo ametuita na kututuma kwa watu wenye VVU na UKIMWI na jamii kwa jumla ili kuwarejeza watu wake, na uumbaji wake kutoka kwenye janga la UKIMWI. Na kwa ajili hiyo tunakubali wito huo na kuweka maazimio yafuatayo:

Azimio la 1: Kuwakinga watu dhidi ya VVU na UKIMWI

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba Bwana Mungu wetu aliumba watu wote, na vitu vyote vikiwa vyema (Mwa.1-2). Kwasababu hiyo tutafanya bidii na juhudi katika kuwakinga watu wote dhidi ya maambukizi ya Virusi vya UKIMWI—Wakristo na wasio Wakristo, walio na ndoa na wasio na ndoa, wakubwa na wadogo, wanawake na wanaume, maskini na tajiri, watu wote kila mahali—maana ugonjwa huu umeharibu maisha na uzuri wake, na kuubatilisha uumbaji wa Mungu na makusudi yake.

Azimio la 2: Kuwapenda na kuwahudumia wenye VVU na UKIMWI

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba upendo hutoka kwa Mungu na kila mtu aliye na upendo amezaliwa na Mungu na anamjua Mungu. Yeye asemaye, “Nampenda Mungu,” na huku anawachukia ndugu zake ni muongo, maana usipompenda ndugu yako ambaye unamwona, huwezi kumpenda Mungu ambaye hujawahi kumwona (1Yoh. 4:7-21). Kwasababu hiyo tutafanya kila linalowezekana kwa uwezo wetu kuwashawishi wake kwa waume kuwa na upendo, kuwajali na kuwaponya wale wote walioathirika na wanaoishi na VVU na UKIMWI katika jamii zetu nchini Tanzania.

Azimio la 3: Tiba na madawa ya kupunguza makali ya VVU na UKIMWI

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba nchi na vyote vilivyomo ni mali ya Bwana, naye alikabidhi vyote kwa mwanadamu ili avitunze (Zab. 24:1 & Mwa. 1:29). Kwa ajili hiyo tutaendelea kupiga kelele, kutoa sauti ya kinabii kuwatetea watu wenye VVU na UKIMWI ambao wananyimwa haki ya kupata madawa kwa bei nafuu, hadi hapo madawa hayo yatakapoweza kupatikana kwa kila anayehitaji.

Azimio la 4: Kuondoa unyanyapaa na ubaguzi kwa watu wenye VVU na UKIMWI

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba Bwana Mungu wetu ni Mungu wa huruma, na ametuita tuwe na huruma pia, kuwafikia na kuponya nafsi zao waliojeruhiwa; na kutafuta ufumbuzi wa kudumu wa matatizo yao (Luk. 6:36; Math. 25:31-46). Kwa ajili hiyo hatutavumilia kabisa unyanyapaa na ubaguzi dhidi ya watu wanaoishi na VVU na UKIMWI na waathirika wa tatizo hilo katika jamii zetu. Tutatangaza kwamba unyanyapaa na ubaguzi kwa watu wenye VVU na UKIMWI ni dhambi isiyokubalika kabisa mbele ya Mungu na kwa waumini wote, na jamii zetu zote kwa jumla.

Azimio la 5: Umaskini na VVU na UKIMWI

Tutakumbuka kutangaza, na kusimamia ukweli kwamba Bwana Mungu wetu aliyeumba rasilimali zote hapa duniani, aliwabariki watu wote wake kwa waume, na kuwakabidhi rasilimali hizo ili wazitunze na kuziendeleza (Mwa. 1:28-29). Kwa ajili hiyo tutafanya bidii kuwajengea uwezo maskini; na kupinga mifumo yote ya kitaifa na kimataifa sera na kanuni

Katika kipindi hiki cha VVU na UKIMWI, Mungu anayatazama mateso ya watu wake ambao wanaishi na VVU na UKIMWI. Amesikia kilio chao dhidi ya janga hili. Anafahamu mateso yao na ameshuka ili kuwakomboa na janga hili la UKIMWI.

Mungu ametuita tuishi katika jamii ya upendo na mahusiano mema, “...wakimsifu Mungu, na kuwapendeza watu wote” (Mdo. 2:47).

9. Unyanyapaa na ubaguzi vinazuia utendaji wa kanisa kama mwili wa Kristo. Wote hupokea vipawa vya Roho Mtakatifu kwa “faida ya wote” katika mwili wa Kristo (1Kor. 12:7). Mwili huu huundwa na wengi tena wa aina mbalimbali wasioweza kutenganishwa, na Mungu alivipanga vipawa hivi kama alivyopenda (mst. 18,24). Mara tu baada ya maelezo ya mwili wa Kristo, Paulo anafuatisha maonyo akisema hivi, “Kama kiungo kimoja kinaumia viungo vyote huumia pamoja nacho, kiungo kimoja kikisifiwa viungo vingine vyote hufurahi pamoja nacho” (1Kor. 14:26, mst. 26). Tumaini letu kwa kanisa limejengwa katika ukweli kwamba Mungu huwapatia watu wake na kanisa kila nyenzo watakayohitaji kwa ajili ya huduma yake takatifu ili “kuujenga” mwili wa Kristo. Kuwanyanyapaa washarika na kuwanyima kutumia vipawa vyao, ni kulidumaza kanisa, au kuudumaza mwili wa Kristo. Kwa kuwa Mungu ametujalia vipawa na karama mbalimbali, tunaweza na tunawajibika kufurahia na kujivunia utofauti wetu usiotuathiri maana utendaji wa Roho Mtakatifu ni ule ule. Hivyo utendaji huu utupeleke katika kuwahudumia wanyonge, kuwatunza wagonjwa, na kuishi kulingana na mafundisho ya neno la Mungu na ukombozi upatikanao katika neno hilo.

“Mimi ndimi nuru ya ulimwengu. Yeye anifuataye hatakwenda gizani kamwe, bali atakuwa na nuru ya uzima” (Yoh. 8 :12).

10. Theologia ya unyanyapaa inalielekeza kanisa kujitambulisha na kusimama upande wa wale waliokataliwa katika jamii, walioonewa na kuachwa bila msaada. Huu ndio ushirika wetu na watu wote. “Kwasababu wote wametenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu” (Rum. 3:23). Uwepo wa tatizo la unyanyapaa kanisani na katika jamii, ni changamoto ya kulisukuma kanisa kuelewa ni wapi na kwa namna gani linapaswa kuchukua hatua. “Basi na tutoke tumwendee nje ya kambi, tukichukua shutuma lake” (Ebr. 13:13).

kuonekana au kwa kutoonekana—limechangia kwa kiasi kikubwa ongezeko la maambukizi. Na hii ni katika ugumu wa kuzungumzia mambo yahasuyo tendo la ndoa na maumbile ya mwanadamu katika suala zima la via vya uzazi imefanya kushindwa kushiriki kikamilifu katika mapambano dhidi ya VVU na UKIMWI kwa jinsi inavyokubalika. Tabia ya kuwatenga wengine, tafsiri mbalimbali za theologia kuhusu VVU na UKIMWI na dhambi vimechangia kwa kiasi kikubwa kuongeza kasi ya maambukizi, unyanyapaa, kutengwa, na mateso kwa watu waishio na Virusi vya UKIMWI. Jambo hili limepunguza ufanisi katika jitihada za matunzo, elimu, na uzuiaji wa maambukizi na hivyo kuongeza mateso kwa walioathirika na VVU na UKIMWI. Kwa kuzingatia ukweli kwamba suala hili ni nyeti na linahitaji kushughulikiwa haraka na kwamba kanisa linatazamiwa kufanya mambo makubwa zaidi kwa kuwa ni taasisi yenye nguvu na ushawishi mkubwa katika jamii, jambo linalotakiwa sasa ni kupitia upya utume wetu kama kanisa, na pia kuangalia kwa upya mifumo ya utendaji na utendaji wenyewe.

Tatizo la UKIMWI linafanywa kuwa kubwa zaidi kutokana na kushamiri kwa unyanyapaa kwa watu wanaoishi na VVU na UKIMWI; na uwezekano wa kukataliwa, kubaguliwa, kutoelewana, na kukosekana kwa kuaminiwa miongoni mwa jamii.

VVU na UKIMWI Ndani ya Makanisa

Ndani ya makanisa kuna watu wanaoishi na VVU na UKIMWI na watu wengi wamekufa kutokana na tatizo hilo. Kwa ajili hiyo tunakiri kwamba hatujafanya kazi kiasi cha kutosha katika kupambana na tatizo la VVU na UKIMWI, na pia tunakiri kuwa mara nyingine maneno na matendo yetu haviwakilishi sauti ya kanisa, na hivyo tumesababisha maumivu na kupoteza heshima ya mwanadamu. Dhamira ya kanisa ni kutangaza habari njema kwa maneno na matendo ya kwamba “wote wawe na uzima, kisha wawe nao tele”(Yoh. 10: 10).

Maumivu na uchungu wa VVU na UKIMWI umetugusa sisi sote kwa pamoja. Ni wazi kwamba watu waishio na VVU na UKIMWI ni rasilimali kubwa kwetu na bado wanaweza kuchangia maendeleo ya nchi yetu.

Makanisa yana uwezo wa hali ya juu na yanaheshimika katika jamii, na hii inayapa nafasi ya pekee kuweza kuleta mabadiliko katika mapambano dhidi ya VVU na UKIMWI. Ili kukabiliana na changamoto hii inabidi kubadilika katika utoaji wa huduma; na kuwa vyombo vya mabadiliko kuwaletae watu uponyaji, tumaini, na ushirika katika kuwatia moyo na kuwahudumia watu wenye VVU na UKIMWI.

Kusudi la Mwongozo Huu kwa Makanisa

Mwongozo huu hauna maana ya kuyafanya makanisa kuwa na mfumo mmoja wa utendaji, la hasha. Tanzania ina utajiri wa mifumo mingi ya utendaji, na mifumo hii hutofautiana kutoka eneo moja kwenda lingine, na ni wazi kwamba mfumo unaofaa mahali fulani si lazima ufae mahali pengine. Hivyo basi, mwongozo huu unalenga katika kuhamasisha kuwepo kwa jitihada za makusudi za mipango mipya, inayozungumzika na inayofaa katika utekelezaji wa shughuli za kupambana na VVU na UKIMWI. Mipango hii iwe ni ile itakayowawezesha viongozi wa makanisa na washirika kwa ujumla kupambana na unyanyapaa na ubaguzi wakati kanisa likifanya utekelezaji wa mpango wa kudhibiti na kupambana na VVU na UKIMWI.

Mwongozo wa Kupambana na Unyanyapaa na Ubaguzi Dhidi ya Watu Wenye Virusi vya UKIMWI na UKIMWI

Ufuatao ni mwongozo utakaoongoza makanisa yaliyo wanachama wa CCT katika kutoa mafundisho na uendeshaji wa shughuli za kudhibiti unyanyapaa na ubaguzi.

1. Tunaelewa kwamba unyanyapaa na ubaguzi ni kitu kigeni kwa Mungu wetu. Mungu wetu ni Mungu anayetambua na kuheshimu uumbaji wake. Mungu anaupenda ulimwengu na katika hili, "...akamtoa Mwanawe pekee, ili kila amwaminiye asipotee bali awe na uzima wa milele" (Yoh. 3:16). Mungu wetu ni Mungu ambaye "...asili yake ni kuwa na huruma daima." Upendo, rehema, na huruma ni sifa za kimungu na sifa hizi ni kinyume kabisa na unyanyapaa ambao hasa humaanisha kukosa upendo na kutovumiliana. Tumaini letu limejengwa katika msingi wa asili ya Mungu wetu ambaye kwake yeye unyanyapaa ni kitu kigeni na hivyo kinyume kabisa na mpango wake wa kumkomboa mwanadamu.
2. Mungu wetu ni Mungu wa msamaha; mwenye rehema, upendo, na aliyejawa na huruma. Unyanyapaa na ubaguzi huzalisha tabia ya kujawa na hukumu na hivyo kuwa kinyume kabisa na Mungu. Tunahukumu "anayekubalika" na ambaye si, yule anayeweza akaingizwa au kutolewa katika mpango, huku tukisahau kwamba "Mungu ndiye ahukumuye" (Zab. 75:7). Mara kwa mara tunaonywa kwamba tusiwahukumu wenzetu kwani kwa kufanya hivyo tunajihukumu wenyewe kuwa na hatia (War. 2:1). Kumuhukumu ndugu au dada si kitu kizuri kwa aminiye, kwa kuwa sote tutahukumiwa na Mungu. Mtume Paulo anawaonya waaminio wa kanisa la Rumi akisema hivi, "Lakini wewe je, mbona wamhukumu ndugu yako, au wewe je! Mbona wamdharau ndugu yako? Kwa maana sisi sote tutasimama mbele ya kiti cha hukumu cha Mungu" (War. 14:10).
3. Unyanyapaa na ubaguzi vinakataa ukweli kwamba sote tumeumbwa kwa mfano wa Mungu (Mwanzo 1:27); na ya kwamba pasipo masharti—tena kwa usawa kabisa—sote tunapendwa na Mungu; na pia ukweli kwamba sote tuna haki ya kuwakilisha ile sura ya Mungu ndani yetu. Kwa sababu Mungu ametuwekea ndani yetu heshima na usawa wa mwanadamu wakati wa uumbaji ya kwamba tumeumbwa kwa mfano wa Mungu. Hii humaanisha haja ya kujali na kuheshimu usawa na mahusiano yetu ya kibinadamu. Hapa sasa linalotakiwa ni kuheshimu na kuwainua wanadamu wote maana wameumbwa kwa mfano wa Mungu, hata ingawa ni wazi kwamba kwa sasa ni kwa sehemu tu, wakati utakapotimia, sura ya Mungu itadhihirishwa. Mtume Paulo anakazia ukweli kwamba kwa kuuona utukufu wa Mungu sote "tutabadilishwa tufanane zaidi na huo mfano wake kwa utukufu mwingi zaidi" (2 Kor. 3:18).
4. Unyanyapaa na ubaguzi huharibu jamii ya wanadamu kwa kuathiri mahusiano. Kuwanyanyapaa watu kijinsia, rangi, kundi fulani, uwezo, n.k. ni kinyume na hitaji la jamii inayotakiwa kuishi kwa haki, kupendana, na kuwa na huruma. Kama mtoto mdogo hawezi kwenda kusoma shule ya chekechea, au msichana anafukuzwa nyumbani eti kwa sababu ana VVU; hawa hawanyimwi tu haki

Maumivu na uchungu wa kuishi na VVU na UKIMWI umetugusa sisi sote kwa pamoja. Ni wazi kwamba watu waishio na VVU na UKIMWI ni rasilimali kubwa kwetu na bado wanaweza kuchangia maendeleo ya nchi yetu.

yao ya kuonesha ile sura ya Mungu ndani yao, bali pia wananyimwa haki nyingine muhimu ambayo ni kuwa sehemu ya jamii husika. Mungu ametuita tuishi katika jamii ya upendo na mahusiano mema, "...wakimsifu Mungu, na kuwapendeza watu wote" (Mdo. 2:47). Yesu pia anatufundisha, "mpende jirani yako kama nafsi yako" (Mk 12:31). Mkazo katika ujumbe huu hautakuwa na maana iwapo hautazingatia matendo yanayolenga kuonesha upendo na kuhudumiana kama mwikio wetu katika wito wa Kristo ambao unaonekana kuhitajika sana. Lakini si kwa sisi kama sisi, maana tunawezeshwa na Mungu kufanywa upya ili tupate kutumika katika hali mpya ya Roho Mtakatifu (War. 7:6). Kuundwa na kuboreshwa muundo wa mahusiano mazuri katika jamii ni kazi inayoendelea ya Roho Mtakatifu. Na kwa lolote lile tufanyalo haliwezi kumzuia Roho Mtakatifu kuitimiza kazi yake.

"Kama kiungo kimoja kinaumia viungo vyote huumia pamoja nacho, kiungo kimoja kikisifiwa viungo vingine vyote hufurahi pamoja nacho" (1Kor. 14:26).

5. Unyanyapaa na ubaguzi ni mambo yenye hila na hayana nuru. Unyanyapaa hutimiza mapenzi yake gizani. Tunaalikwa "...kwenda katika nuru ya Bwana" (Isaya 2:5). Katika hotuba ya Yesu Mlimani (Mt. 5:14) anawaambia wanafunzi wake, "Ninyi ni nuru ya ulimwengu. Mji hauwezi kusitirika ukiwa juu ya mlima...[kwa hiyo] nuru yenu na iangaze mbele ya watu...na tuyavue matendo ya giza, na kuzivaa silaha za nuru" (Warumi 13:12); haiwezekani kujishughulisha na wanadamu wenzetu kwa njia ya minong'ono na kukonyezana kulikojaa hila. Nuru hutushuhudia wazi, kama Yesu alivyoahidi, "Mimi ndimi nuru ya ulimwengu. Yeye anifuataye hatakwenda gizani kamwe, bali atakuwa na nuru ya uzima" (Yoh. 8:12).
6. Upendo ni ishara ya pekee ya utawala wa Mungu, na maadili mema ya wanajamii. Upendo hauwezi kuthibitishwa kwa undumila kuwili. Mkazo wa Yesu ni katika kututaka tuhakikishe tunadumisha upendo, na hivyo anauliza swali hili, "Je, aliye kipofu anaweza kuongoza kipofu?...Mbona wakitazama kibanzi kilicho ndani ya jicho la ndugu yako?" (Luka 6:39, 41). Unyanyapaa na ubaguzi huambatana na nafiki na kukosekana kwa upendo. Je, ninajua kwa hakika boriti iliyo ndani ya jicho langu kabla sijaangalia kibanzi kilicho ndani ya jicho la ndugu yangu? Je, nina dhambi ambazo ni za ngazi fulani? Je, dhambi ya zinaa ni dhambi mbaya zaidi katika chati yangu ya dhambi kuliko uchoyo, kukosa upendo na huruma, kukosa ukarimu, kutumia madaraka vibaya, na mengine mengi?
7. Unyenyekevu ni tabia ya Kikristo yenye thamani isiyoweza kulinganishwa. Yesu aliwaonya wafuasi wake kwamba, "...kwa maana kila ajikwezaye atadhiliwa naye ajidhiliye atakwezwa" (Luka 14:11). Kwa kweli, Kristo "alijinyenyekeza akawa mtii hata mauti, naam mauti ya msalaba" (Wafil. 2:8). Unyanyapaa na ubaguzi huzaa tabia ya kiburi na kujiinua. Katika Mithali (15:33), tunasoma "kabla ya heshima hutangulia unyenyekevu." Maisha yanayofaa kwa wito wetu huundwa na unyenyekevu, upole, na uvumilivu "...mkichukuliana katika upendo, na kujitahidi kuuhifadhi umoja wa Roho katika kifungo cha amani" (Waefeso 4:2,3). Shukrani zetu kwa Mungu kwa yale aliyotutendea, zinapaswa kutuongoza katika kazi za huruma. Je, Yesu alifanya nini alipokutana na mwanadamu aliyenyanypaliwa? Faraja yetu iko katika ukweli kwamba Mungu katika Kristo ametusamehe madhaifu yetu, na pia Roho Mtakatifu anatuongoza katika njia mpya.
8. Mungu ametuumba wanadamu katika misingi ya tendo la ndoa. Asili hii ni zawadi toka kwa Mungu ili tuifurahie kwa kuwajibika. Kimsingi, tabia isiyo ya kuwajibika katika hali zetu za kutoheshimu tendo la ndoa haikubaliki hata kidogo na hii hupelekea katika kuharibu maana ya tendo lenyewe na kuharibu mahusiano kwa wengine. Hata hivyo, unyanyapaa katika ujumla wake hasa kwa maumbile ya mwanadamu ikiwa katika mtazamo wa UKIMWI na VVU ni kuukataa uzuri wa Mungu kwa zawadi hii. Kwa hiyo VVU na UKIMWI vinatoa changamoto na nafasi kwa kanisa kujitwalia kwa upya na kufurahia maumbile haya kwa misingi ya kuleta uhai mpya na katika kuwajibika kwa njia ipasayo.